

Gebiedsfondsen en beeldverhalen

Factsheet

In regionaal verband samen doelen realiseren, dat is waar het bij Regionale Beeldverhalen om gaat. Maar hoe organiseer je dat? En hoe financier je de gewenste investeringen in natuur en landschap? STIRR vroeg Jac. Meter om in een leersessie zijn ervaringen te delen met provinciale beleidsambtenaren die betrokken zijn bij regionale beeldverhalen. Jac. is Senior Accountmanager bij het Nationaal Groenfonds en landelijk adviseur voor gebiedsfondsen. De sessie leverde nuttige informatie op voor velen die bij regionale beeldverhalen zijn betrokken. Een selectie van zijn gedachten staan vermeld in dit factsheet.

Het Nationaal Groenfonds

Het Nationaal Groenfonds is in 1994 opgericht door het Rijk en de provincies. De aanleiding was om één financieel loket te maken voor de realisatie van de EHS-doelstelling. Maar de rol van het Groenfonds gaat verder. Het verleent en ontwikkelt financiële faciliteiten voor realisatie en beheer van natuur, bos en landschap, zowel voor publieke als voor private partijen. Het Groenfonds is een stichting met een ideële doelstelling. De kernactiviteiten zijn kassieren, financieren, markt- en productontwikkeling rond gebiedsfinanciering, strategische advisering op dit gebied en fondsenwerving.

Wat zijn gebiedsfondsen?

Een gebiedsfonds wordt nogal eens verward met een streekrekening. Dit zijn echter twee verschillende zaken. Een gebiedsfonds is een samenwerkingsverband tussen gebiedspartijen die vanuit deze gezamenlijkheid regionale doelstellingen willen realiseren. Denk aan doelen als een betere recreatieve ontsluiting of een duurzaam beheer. Uiteraard is met deze realisatie geld gemoeid. Een gebiedsfonds is de organisatie waarin

de benodigde publieke en private geldstromen samen komen. Een streekrekening kan een van de instrumenten zijn om een gebiedsfonds te funden. Over streekrekeningen verderop meer.

Succesfactoren voor gebiedsfonds

Een aantal factoren bepaalt of een gebiedsfonds succesvol kan zijn of niet:

- Bereidheid tot samenwerking bij belangrijke stakeholders
- Maatschappelijk draagvlak voor de gebiedsdoelen en voor het gebiedsfonds
- Bestuurlijke betrokkenheid bij de gebiedsdoelen en het gebiedsfonds
- Voldoende instrumenten en (financiële) middelen
- Een trekker/gebiedsorganisatie

De bewoners en de bezoekers van het gebied zijn een factor van belang. Zij moeten bekend zijn met het gebied, er moet betrokkenheid ontstaan en vanuit deze betrokkenheid moet een bereidheid ontstaan om een bijdrage te leveren. Dat kan een bijdrage in geld zijn, maar bijvoorbeeld ook door arbeid te leveren (variërend van meedenken over plannen tot bomen knotten).

Wat de trekker betreft; als er een mogelijkheid is om deze rol te beleggen bij een bestaande organisatie, dan heeft dit de voorkeur.

De meerwaarde van gebiedsfonds

De kracht van gebiedsfonds is dat energie en geld worden gebundeld. Dit leidt tot

synergie. Plannen worden kwalitatief beter omdat doelen integraal worden opgepakt, de uitvoering verloopt efficiënter, er ontstaat een krachtiger lobby naar hogere overheden en de gebiedsbranding is beter omdat het gebied met één verhaal naar buiten treedt.

Gebiedsfonds en regionale beeldverhalen

Wat soms gebeurt is dat een gebiedsfonds wordt ingericht en partijen projecten willen gaan uitvoeren terwijl er nog geen heldere visie ligt waar men naar toe wil met elkaar. Met als gevolg dat de synergie heel beperkt is en dat echte doorbraken (antwoorden op nieuwe vragen) uitblijven. Jac. Meter: "Betrokkenen bij een gebiedsfonds moeten oude denkbeelden loslaten, creatief denken en bedreigingen zien als kans." Precies datgene dat bij regionale beeldverhalen aan de orde is. Het opstellen van een regionaal beeldverhaal kan dan ook een goede manier zijn om de partijen samen tot een visie en vervolgens tot een uitvoeringsprogramma te brengen.

Waarom het Nationaal Groenfonds betrekken?

Als partijen een gebiedsfonds willen opzetten, zijn er meerdere goede redenen om hierbij het Nationaal Groenfonds te betrekken. De belangrijkste zijn:

- Er is veel kennis en ervaring aanwezig met het opzetten en het functioneren ervan.
- Publieke partijen storten niet gemakkelijk geld in een privaatrechtelijke stichtingskas,

overboeken naar een projectrekening van het Groenfonds is voor hen wel vertrouwd. Zo kunnen publieke geldstromen gekoppeld worden aan private gelden.

- Voordeel is ook dat op deze wijze publiek geld gelabeld afgezonderd kan worden (geld blijft dus niet in de algemene kas zitten met het risico bij een bezuiniging aan andere doelen te worden uitgegeven).
- Het Groenfonds kan als kassier optreden en daarbij werk uit handen nemen van regionale partijen. Transparante verslaglegging is verzekerd.
- Het Groenfonds heeft goed zicht op publieke en private gelden en op de wijze waarop deze slim gebundeld kunnen worden.
- Indien (voor)financiering nodig is en banken dit te risicovol vinden, is het Groenfonds hiertoe soms wel bereid.

De funding van gebiedsfonds

Er is een grote diversiteit aan mogelijkheden om Gebiedsfonds te funden, zoals:

- Rood voor groen
- Ontwikkeltax bedrijven/bouwgrond
- Biomassaverwerking
- CO₂-compensatie
- Nieuwe wet RO
- Natuurcompensatie
- WOZ/Toeristenbelasting
- Herziening GLB
- Energie
- Water
- Natuurbegraven
- Groengarantie
- RaboStreekrekening

De streekrekening

Op een aantal plaatsen is door de Rabobank samen met gebiedspartijen een streekrekening opgezet. Een bekend voorbeeld is Het Groene Woud. De basis voor een streekrekening bestaat uit een spaarrekening voor zakelijke partijen die bereid zijn om minimaal € 25.000,- in te leggen. De maximale inleg is € 5 mln. De financiële middelen op de streekrekeningen blijven eigendom van de rekeninghouders en zij krijgen een marktconforme rente. Rabobank schenkt 5% van de totaal uitgekeerde jaarrente aan het streekfonds. Wat betekent dit concreet? Stel de marktrente is 2% en iemand stort € 1 mln. Dit levert jaarlijks € 20.000,- rente op voor de eigenaar. De bonus die de Rabobank aan

het fonds schenkt is 5% van € 20.000,- dus € 1000,-. Op het moment dat er grote bedragen op de streekrekening staan, levert dit een bijdrage die de moeite waard is. Daarnaast wordt aan de eigenaar ook gevraagd of hij een deel van zijn rente-inkomsten wil schenken aan het fonds. Het blijkt dat nogal wat eigenaren (een deel) van de rentewinst schenken. Ook ontstaan er bijdragen van bedrijven doordat zij via de RaboStreekrekening betrokkenheid hebben gekregen bij het gebied en het fonds. Verder is het blad "Dichterbij" van de Rabobank een uitstekend medium om informatie over het gebiedsfonds bijna huis aan huis te verspreiden.

Bron en meer informatie

- Jac. Meter, adviseur gebiedsfonds bij het Nationaal Groenfonds
www.nationaalgroenfonds.nl
jac.meter@nationaalgroenfonds.nl, tel.nr.: 033 - 253 98 26
- STIRR, Kennisprogramma regionale beeldverhalen
www.recreatieenruimte.nl
Info@recreatieenruimte.nl

Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte

Stichting Innovatie Recreatie en Ruimte (STIRR) is een initiatief van een aantal vooruitstrevende recreatieondernemers en fungeert als aanjager van initiatieven op het snijvlak van recreatie en ruimte. We brengen partijen samen, we denken met hen mee, jagen zelf innovaties aan en zorgen dat leerervaringen worden gedeeld. Dit doen we op onze website (www.recreatieenruimte.nl), via onze nieuwsbrief, in bijeenkomsten en via publicaties.

Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen

In opdracht van het Ministerie van EL&I voert STIRR sinds 2010 het Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen uit.

Een regionaal beeldverhaal schetst een beeld van de unieke identiteit van een regio. Het is een middel voor het stimuleren van regionale gebiedsontwikkeling en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Het prikkelt ondernemers, sectororganisaties en overheden om samen nieuwe productmarkt combinaties te ontwikkelen. In het kennisprogramma ontwikkelen en verspreiden we kennis over regionale beeldverhalen.

Dit factsheet is opgesteld in het kader van het Kennisprogramma Regionale Beeldverhalen.